

ACTEUR RUDY MORREN (62) OVER ZIJN 'WEDERGEBOORTE'

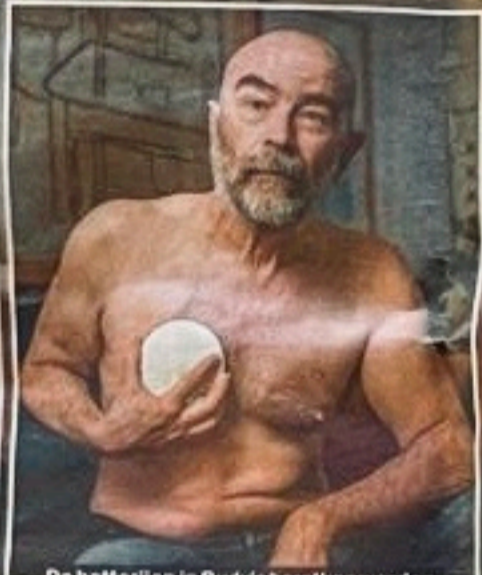
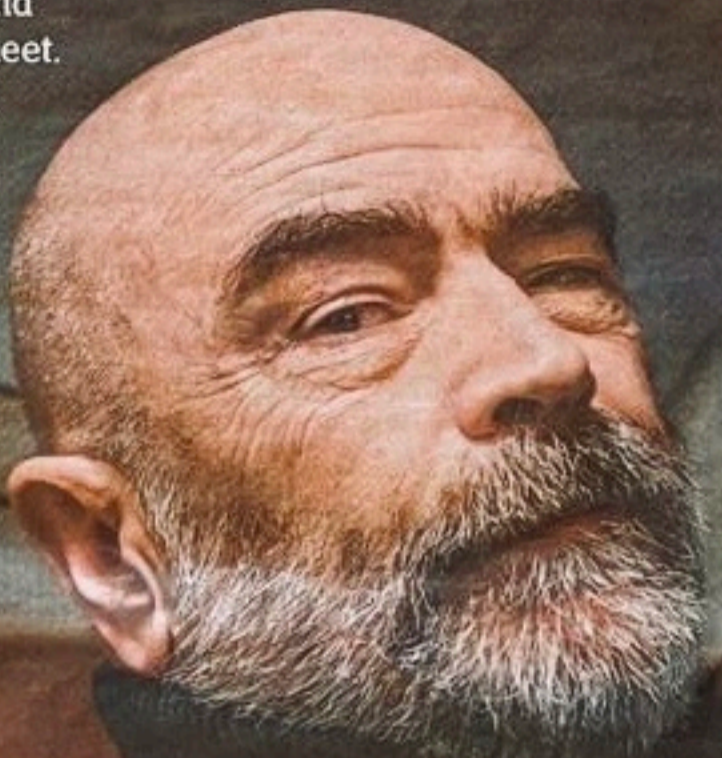
NA HERSENOPERATIE TEGEN PARKINSON

«Ze sneden 8 centimeter

diep in mijn hoofd. En nu heb ik mijn leven terug»

Een half jaar geleden ging Rudy Morren (62) nog zwalpend door het leven, worstelend met de ziekte die parkinson heet. Tot de acteur en schrijver zich op 22 juli diep in zijn hoofd liet opereren. Het resultaat is spectaculair. «Ik was óp, moest zelfs vastgebonden op een stoel zitten. En vandaag kan ik weer lopen. Dit is een cadeau op een plateau.»

Nadine VAN DER LINDEN

De batterijen in Rudy's borstkas worden opgeladen met een toestel tegen zijn huid.

Waar heb je koffie? Monter en fris staat Rudy ons op te wachten in zijn loft in hartje Borgerhout. Dezelfde plek waar hij een half jaar geleden nog spastisch het leven trachtte te overleven. «Zie ons hier zitten», zegt hij verzaligd vanuit zijn comfortabele Eames-zetel. Op zijn kale kruin zien we twee dunne littekens, twee halve cirkels van enkele centimeters lang. Daaronder zitten nu elektroden. Liefst 8 centimeter diep in zijn hoofd. «En hier, voel maar!» Rudy doet twee knoepjes van zijn hemd los, met de vanzelfsprekendheid van iemand die al zeer vaak medisch is onderzocht. Op zijn borstkas voelen we onder onze vingertoppen een harde plaat zitten. «Dat zijn de batterijen. Ik moet ervoor zorgen dat die altijd opgeladen zijn.»

hem, 'Team Rudy', die in 2026 te zien zal zijn. In een preview zien we Rudy in bed liggen. Met het woord mensonterend moet je spaarzaam omspringen, maar dit komt in de buurt. Hij ligt klauwend op de matras, aan de zijkant zijn koorden gespannen. «Die had ik nodig om mij te kunnen omdraaien. Slapen deed ik niet. Mijn lichaam kende op 24 uur tijd geen seconde rust. Ik was óp.»

Trillende hand Zeven jaar hield de ziekte dan al huis in zijn lijf. Een trillende hand in 2018 was het prille signaal. Eerst de huisarts, dan de specialist, enkele weken later de diagnose van parkinson. Met geen te beste vooruitzichten. «De neuroloog zei vlakaf: 'Mijnheer, mirakels bestaan niet, we kunnen dit enkel afremmen.'» Alleen was bij Rudy die rem moeilijk te vinden. Medicatie hielp wel, maar werkte snel uit, waardoor elke heropleving van korte duur was. «Ik wil niet dramatisch doen, maar met mijn huisarts was al over euthanasie gesproken. Ik wou mezelf die spasmen niet blijven aandoen, en ook niet de mensen die mij graag zien. Niemand van mijn vrienden die er ooit iets van heeft gezegd. Maar je weet dat, je ziet dat: zij zagen ook af.» Zij, dat waren liefst 40 zorgende dierbaren die Rudy - die kinderloos is - gaandeweg rond zich had verzameld. Voormalige collega-acteurs, vrienden, cafemakkers, familie... Zijn troepen, noemde hij ze. Zijn lijfwachten. Zij die deden wat zijn lijf niet meer kon, zoals boodschappen doen of eten maken. Ze hielden hem gezelschap in zijn kleine wereld, in goede en kwade dagen. En elke zes weken waren ze in Borgerhout uitgenodigd voor een etentje vol leute en plezier, 'verbindingsfeesten' gedoopt. Maar stilaan doofden ook die restjes plezier uit. «Op een avond wou ik twee hamburgers maken. Terwijl

«Op een avond wou ik twee hamburgers bakken. Ik kreeg die niet eens meer omgedraaid in de pan. Zo kon het niet langer»

De acteur springt op uit zijn fauteuil om zwalpend na te doen wie hij in juli 2025 nog was. «Wie mij niet kende en mij 's avonds op straat passeerde, dacht dat ik gezopen had. (geëmotioneerd) Ik schaamde mij. Onnozel, maar ja... Ik was mij volledig bewust van hoe ik eraan toe was. Wacht, ik ga je een filmpje tonen». Zegt Rudy terwijl hij terug gaat zitten en zijn computer erbij neemt. Regisseur Nic Balthazar maakte een documentaire over

dat vlees in de pan lag, verstijfde ik. Ik kreeg die burgers niet eens meer omgedraaid. Zo kon het niet langer.» Er kwam een operatie ter sprake die jaarlijks bij slechts 100 à 150 patiënten in ons land wordt uitgevoerd, terwijl er naar schatting 50.000 mensen parkinson hebben. Niet iedereen komt er namelijk voor in aanmerking. (zie kader) «Ik heb testen moeten afleggen om te zien hoe goed mijn geheugen nog was, of er geen dementie was. De artsen wilden ook weten hoe goed ik reageerde op medicatie. Ook leefijd en algemene gezondheid

speelden mee. En je moest al veel niet. Maar ik had iets fatalistisch, het lag buiten mijn macht, ik was onder narcose en wist van niks. Ik zei tegen de dokters: mannekes, als jullie iets fout doen, of als ik ga eindigen als een plant, laat me dan maar gaan. Mijn LEIF-dossier (voor euthanasie, red.) lag klaar. Maar Rudy werd wakker. «De revalidatie was twee keer niks. Drie dagen lag ik in het ziekenhuis om mij nog wat in het oog te houden. Geen pijn. Vóór de operatie was gezegd: 'Het duurt een half jaar eer véél te verliezen: mijn leven!»

Belangrijker dan dat wordt het niet. Maar ik had iets fatalistisch, het lag buiten mijn macht, ik was onder narcose en wist van niks. Ik zei tegen de dokters: mannekes, als jullie iets fout doen, of als ik ga eindigen als een plant, laat me dan maar gaan. Mijn LEIF-dossier (voor euthanasie, red.) lag klaar. Maar Rudy werd wakker. «De revalidatie was twee keer niks. Drie dagen lag ik in het ziekenhuis om mij nog wat in het oog te houden. Geen pijn. Vóór de operatie was gezegd: 'Het duurt een half jaar eer véél te verliezen: mijn leven!»

Maar ik voelde in de eerste week al effect, ik kon weer lopen.» De elektroden in zijn hoofd sturen nu de aanmaak van dopamine, een neurotransmitter die belangrijk is voor onze motoriek. Sinds de operatie komt de dopamine op een meer gelijkmatige manier vrij dan met medicatie, wat bij Rudy voor minder pieken en dalen zorgt. «Om de drie à vier weken ga ik wel nog naar de neuroloog, het is wat zoeken om de elektroden goed afgesteld te houden. Dan kan ik toch weer zware benen of bewegingsloosheid krijgen. Een lichaam,

dat is een zeer complexe fabriek. En de dokters, zoals mijn neurochirurg Mania De Praeter, dat zijn onwaarschijnlijk knappe koppen.» Levenslang Wég is de ziekte niet. Ondanks de medische vooruitgang blijft parkinson een levenslange aandoening. «Enkele van mijn symptomen zijn gebleven, zoals mijn slaapproblemen. Ook heb ik last van uitstelgedrag. Ik voel wel dat er in mijne koker (hoofd, red.) iets veranderd is. Ik heb hier nu al een paar keer bij jou zitten janken

«Ik voel dat er iets veranderd is in mijn hoofd sinds de operatie. Ik heb nu al een paar keer zitten janken tijdens dit gesprek. Dat vind ik wel vervelend»

De zware hersenoperatie komt aan bod in de documentaire 'Team Rudy' van regisseur Nic Balthazar, die in 2026 te zien zal zijn. Foto Nic Balthazar

Rudy werd in zijn moeilijkste dagen omringd door 40 dierbaren die hem verzorgden. Zijn troepen, noemde hij ze. Zijn lijfwachten. Foto Nic Balthazar

Vóór de operatie had Rudy wandelstokken nodig om op te staan. Foto Nic Balthazar

tijdens dit gesprek, dat is ook een restant van de ziekte.» Geen erg, zeggen we. «Merci, maar ik vind het vervelend. Er zijn ook mensen die na zo'n operatie ineens een koopverslaving krijgen ofzo. Aan mijn vrienden heb ik moeten zeggen: als ik vreemd begin te doen, zeg het mij dan. Maar voorlopig lijkt dat mee te vallen. (schatert)» Huppelen Zijn behandelende artsen zijn ook tevreden. Rudy is al een keer naar een bijeenkomst van parkinsonpatiënten en medici geweest om te demonstreren hoe hij zich vandaag voelt. In een filmpje zien we hem voorbij enkele tafels huppelen, terwijl de aanwezigen hem monstren met voorzichtigte

nieuwsgierigheid, alsof hij net uit een medisch labo is ontsnapt. «De bekendheid van de operatie vergroten, daar help ik graag aan mee. Voordien zocht ik weinig contact met lotgenoten. Ik heb oneindig veel respect voor hen, maar ik kon de confrontatie moeilijk aan. Eén keer heeft een vriendin me meege-nomen naar een dansavond voor parkinsonpatiënten. Ik zag die mannen schuifelen... Na een kwartier ben ik gevluht.» Ook zelf bleek hij een confrontatie voor anderen. Zijn relatie van 23 jaar liep kort na de diagnose op de klippen. Er kwam een nieuwe liefde, maar ook die kwam ten einde. «Daar had parkinson zeker mee te maken. Niemand teken ervoor om de rest van haar dagen misschien

Slechts 10 procent haalt topresultaat bij dit type operatie

De ingreep die Rudy Morren onderging heet in vaktaal DBS, Deep Brain Stimulation. Ze wordt internationaal uitgevoerd sinds de late jaren 90. In ons land wordt DBS jaarlijks bij een beperkt aantal patiënten toegepast, gemiddeld 120, omdat ze ook weer niet voor iedereen een oplossing is. De ingreep brengt veranderingen teweeg in het circuit dat de dopamine regelt, maar dan zonder de bijwerkingen van medicatie. Nadien is 60 procent van de patiënten tevreden, 30 procent matig tevreden tot teleurgesteld, en bij 10 procent is het resultaat bijzonder goed. Rudy: «Ik behoor dus tot die 10 procent.» Opvolging blijft wel vereist, en de batterijen die in de borstkas worden ingeplant moeten regelmatig worden opgeladen met een toestel dat op de huid wordt gelegd. «Een beetje zoals bij een smartphone.»

mijn verpleegster te moeten zijn. Dat was een teleurstelling en tegelijk kan ik daar niet boos om zijn. In theorie blijf je natuurlijk bijeen in goede én slechte dagen, maar in de praktijk ligt dat allemaal iets complexer. Vandaag zit ik er een pak beter bij, maar ik weet niet of ik het nog wil, de liefde. Of ik het nog durf.»

Extra tijd Eerst wil Rudy wat op zijn plooi komen, zegt hij. De voorbije jaren, je schudt dat niet zomaar af. «Die ziekte, dat was de eerste grote tegenslag in mijn leven. Voordien had ik een goed leven, ik was in wezen een gelukkige peer. Was het gestopt bij die operatie, het zou wat vroeg zijn geweest, maar ik zou daar vrede mee hebben gehad. Tegenslag kan iedereen treffen, rijk of arm, jong of oud, dus waarom mij niet? Maar ik krijg dus extra tijd. Een 2.0. Dit is een cadeau op een plateau. Het klinkt misschien katholiek, maar in het begin vroeg ik me weleens af: waaraan heb ik dit verdiend? Waarom is deze kans mij gegeven? (schiet vol) Sorry, ik word er weer een beetje emotioneel van.» Rudy publiceerde afgelopen zomer al een boek over zijn ziekte, 'De man die niet alleen viel', en werkt nu aan een vervolg. Ook acteren - wat hij al acht jaar niet meer doet - hoort voorzichtig tot de mogelijkheden. «We zien wel. Door de ziekte heb ik beseft hoe nietig wij eigenlijk zijn. Een flits, een stip op de wereld. En als je er niet meer bent, draait die wereld gewoon verder, hoor.» Dat besef maakt dat hij de wereld niet per se nog wil temmen. Geen bergtoppen, geen zeeën. «Van de normaalste dingen geniet ik nu het meest. Ik had niet verwacht dat ik dat ooit nog zou doen: een brood halen, op café gaan, in mijn zetel zitten en mij goed voelen. Zien hoe blij de mensen rondom mij zijn. Kijken naar de zon en de vogels die voorbij komen. Het leven, dat is mij terug op een schotelje aangereikt.» Angst dat het plots weer ten slechte keert, heeft hij niet. «Er bestaan patiënten die toch al 30 jaar goed zijn, na dit type operatie. Daar teken ik voor, al zijn er geen garanties. Elke goede dag is meegenomen. Zo leef ik nu.» Misschien moet Rudy een konijnenpoot bij zich dragen, opperen we. Van oudsher zegt het bijgeloof dat zo iets geluk brengt. Hij lacht eens. «Is dat zo? Geef mij dan maar ineens een heel konijn.»